

KAALUND & PARTNERE
Advokater

side 1

STEEN P. HUSBJERG

Sagsnr.30136-0003/RS

Bemærkninger til foretræde for retsudvalget den 20. april 2006 af Silkeborg Kommune vedr. lovforslaget om ændring af retsplejeloven (politi- og domstolsreformen)

(Udhævninger er foretaget)

Ønsket om et møde med Retsudvalget mellem lovens 1. og 2. behandling er ikke lokalt klynkeri over, at Silkeborg i det foreliggende forslag ikke har fået nogen retskreds og poiltikreds, men en opfordring til Retsudvalget om at veje de kritikpunkter som gennemgås i det følgende og som bør føre til overvejelser om at ændre lovforslaget på en række punkter og til flere retskredse i Midt- og Sydjylland.

Konklusionen er at det foreslåede antal retskredse er for lavt og at en reduktion af antallet af retskredse fra 82 til 22 er udtryk for, at der tages større hensyn til at rationalisere domstolene og de ønskede personaleforhold for de juridiske dommere end for hensynet til borgerne.

I lovens forarbejder er dette udtrykt således, at "domstolenes opgaver løses så tæt på borgerne som det er foreneligt med de øvrige hensyn og de øvrige krav der stilles til domstolen", d.v.s. reformen selv præciserer, at det afgørende hensyn er ikke et ønske

om at give borgerne den bedste service, men at få rationaliseret domstolernes arbejde optimalt og ikke hvad der bør være det centrale, at der ydes en nødvendig og tilstrækkelig service overfor borgerne, først og fremmest ved nærhed.

Det er nødvendigt i et moderne samfund at gå mod større enheder, det ses i kommunalreformen, men lovforslaget går for vidt i sit forsøg på at opfylde rimelige ønsker om en rationel sagsbehandling.

En af betænkelighederne ved lovforslaget er at byretspræsidenten efter loven "skal sørge for en forsvarlig og hensigtsmæssig drift af embedet". Dette er den eneste anvisning lovforslaget giver. Lovforslaget giver ingen anvisning i hvad en forsvarlig og hensigtsmæssig drift af embedet er, men dette overlades fuldt og helt til byretspræsidenten.

I lovforslaget hedder det blot: "Det er forudsat, at der ved samtlige embeder i samarbejde med Domstolsstyrelsen foretages en nøje vurdering af behovet for at afholde sådanne retsmøder uden for hovedtingstedet, og at der ved afvejningen af de forskellige hensyn i den forbindelse lægges stor vægt på de lokale behov".

Byretspræsidenten vil, efter grundlovens princip om magtens tredeling, ikke være undergivet instruktioner af nogen art fra hverken folketing eller ministerium og byretspræsidenten er, som bekendt, sikret mod afskedigelse. Ingen privat person eller offentlig myndighed vil være i stand til at øve indflydelse på de kommende byretspræsidenters tilrettelæggelse af embedet og det betyder, at de muligheder som ministeren antyder om etablering af bitingsteder, afdelingskontorer, ugeåbent og hvad der ellers

har været nævnt er lagt i hænderne på den enkelte byretspræsident. Dette indebærer, at en lang række større provinsbyer, heriblandt Silkeborg, ikke vil være i stand til at øve indflydelse på, hvorledes betjeningen af borgere i kommunen skal være og det betyder f.eks. for Silkeborg Kommune, at betjeningen af kommunens 88.000 borgere på de retslige områder må afhænge af om en kommende byretspræsident er af den opfattelse, at en sådan betjening er nødvendig. På dette punkt er der en klar forskel, betænkning 1398 2001 fra domstolenes strukturkommission, idet der i denne betænkning var forudsat etableret fast afdelingskontor i alle større byer.

Denne ændring kan undre blot fordi der er gået 4 år.

Forslaget har som forudsætning, at det er nødvendigt at der etableres retskredse med dommertal på 6-8, hvortil kommer dommerfuldmægtige.

Dette tal er begrundet i 2 forhold.

Det ene er, at der skabes et juridisk miljø ved byretten som åbner mulighed for drøftelse af juridiske problemer mellem de ved embedet ansatte jurister. Dette ønske skal respekteres, men at det er nødvendigt at der i et sådant juridisk miljø skal være 14-16 jurister, d.v.s. dommere, dommerfuldmægtige og retsassessorer er efter min opfattelse ikke saglig begrundet, men udtryk for et fagpolitisk valg.

Herudover forudsætter kommissionen, at en Byret skal være i stand til at behandle en nævnings sag hvor der mindst deltager 2 juridiske dommere og samtidig en kollegial civilsag, hvor der deltager 3. Disse 2 sagstyper skal af embedet kunne behandles på

samme tid og det er overbookning, idet behandling af en nævningesag og en civil kollegial sag på samme tid alene vil være en spidsbelastning og ikke en daglig foretelse, når henses til styring af berammelsestider kan det undgås.

Den nye Horsens retskreds viser de seneste års tal, at antallet af nævningesager har været 2-3 årligt og at antallet af første instanssager har været ca. 45 årligt. Det skal imidlertid erindres, at ikke alle første instanssager efter lovforslaget skal behandles ved en kollegial ret og derfor er lovforslagets forudsætninger udtryk for en klar overbookning. Langt den overvejende del af 1. instanssagerne som fremover skal behandles ved byret og ikke som hidtil Vestre Landsret vil stamme fra de større byer, Århus, Aalborg, Esbjerg. Af de 396 sager der i 2004 startede ved Vestre Landsret som 1. instanssager kom ca. ¼ fra Århus.

Retsplejerådet antager at alene halvdelen af de sager der overføres fra Vestre Landsret skal behandles kollegialt ved byretter, d.v.s. for Horsens ny retskreds 22 og disse har en domsforhandlingstid på 2 dage, d.v.s. 44 retsdage med 3 dommere. Hertil kommer 2 nævningesager med 2 dommere med gennemsnitlig 5 retsdage, d.v.s. 10 retsdage med 2 dommere, d.v.s. vi har højst 10 dage hvor der er sammenfald. Reformens forudsætning at der skal være 6-8 dommere for at en retskreds skal fungere holder derfor ikke.

Sammenfattende af disse kritikpunkter vil jeg anføre, at retskredsreformen unødvendigt forsøger at fremtidssikre en fremtid som ingen reelt kan have nogen mening om. Læs blot den usikkerhed der kommer til udtryk i betænkning fra 2001, S. 278 ff.

Hvis man skal se på ulemperne ved den foreslåede ordning er det først og fremmest, at der ikke tages et rimeligt hensyn til borgerne. Forholdene ved ikrafttræden af den gamle retsplejelov var naturligvis andre anderledes, da transportmidlerne ikke var så udviklede som nu, men på den anden side kan man ikke, i en sådan reform, forudsætte, at borgerne har ubegrænset tid og alle muligheder for at komme frem.

Ser vi konkret på Ny Silkeborg Kommune der omfatter Gl. Kjellerup Kommune er afstanden til Horsens 60 km. til Kjellerup by og 75 km. til den yderste del af Kjellerup Kommune.

De lange afstande er en dårlig service til borgerne og det er ikke korrekt når ministeren fremhæver at hver dansker i gennemsnit alene møder 1 gang ved en byret. Forudsætningen kan være rigtig statistisk, men praksis viser, at det er de samme personer, henholdsvis virksomheder, som møder flere gange, ikke mindst, når vi taler om fogedretssager og politisager. Retssikkerheden for disse grupper vil lide skade, hvis forslaget gennemføres. En fogedkunde i Silkeborg, eller for den sags skyld Kjellerup, skal anvende mange timer på kørsel for at møde, for slet ikke at tale om politifremstilling, hvor politiet skal afhente en skyldner på bopælen for senere at aflevere skyldneren i fogedretten til gennemførelse af fogedforretning. Et ubemandet kontor til fogedretten vil ikke kunne afhjælpe dette problem, da politiet ofte afhenter skyldnere på tidspunkter der ikke er fastsat i forvejen.

Hensyn til de advokater der bor udenfor de nye retskredsbyer vil næppe få genklang, selvom det for os vil være en tidsmæssig belastning, men det vil være en belastning for vores klienter. Tager man eksempelvis en banal færdselssag, hvor klienten ønsker

at bruge en advokat i Silkeborg, fordi han selv bor i byen, vil mødet mellem advokat og klient finde sted i Silkeborg, men efterfølgende skal både klient og advokat påregne 2 timers køretid i alt frem og tilbage til Horsens og klienten bliver naturligvis nødt til, på en eller anden måde, at betale for advokatens tidsforbrug.

Argumenteres for det modsatte, at klienten kan vælge en advokat i Horsens betyder det blot, at klienten skal køre til Horsens en gang for at tale med sin advokat og derefter endnu en gang køre til Horsens for at møde op i retssagen. Det er betænkeligt for retssikkerheden, og i disse sagstyper risikerer man at borgerne opgiver sin måske berettigede indsigelse overfor såvel skyldopgørelse i fogedsager som tiltale fra politiets side, færdselssager og mindre politisager.

I forslaget finder jeg derfor ingen begrundelse for ikke at etablere retssale i de større byer, hvor der ikke er sæde for de nye retskredse. Det forhold, at dommerne skal flytte sig efter borgerne har vi jo i vidt omfang haft under den gamle retsplejelov, f.eks. for Silkeborgs vedkommende i Hammel og det er ikke min erfaring, at de afsagte domme har lidt nogen skade ved at sagen er foregået et andet sted end ved hovedtingstedet. Den instilling fra kommissionens side, at dommerne ikke må bevæge sig ud af rettens bygninger, er elitær og i modstrid med, hvad der i øvrigt ellers tilbydes borgerne indenfor offentlig forvaltning.

I lovkomplekset introduceres småsagsprocessen. Jeg støtter forslaget om småsagsprocessen, men for at ordningen skal kunne opnå det ønskede formål først og fremmest er at reducere omkostningerne er det betænkeligt at omkostningerne i form af øget transporttid m.v. lægges over på borgeren.

Småsagsprocessen vil i praksis nødvendiggøre 2 møder på rettens kontor, i nogle tilfælde 3.